

The background features a complex geometric design. It consists of several overlapping circles of varying sizes, some with solid outlines and others with dotted outlines. A vertical line runs through the center, and two diagonal lines intersect at the center, forming an 'X' shape. The overall composition is symmetrical and abstract.

Diagnostika třídních kolektivů

Práce s třídními kolektivy

Strategie při práci se třídou 1

1. Nastolení důvěry

Žáci ve třídě by měli získat pocit, že školní psycholog je ten, kdo jim chce poradit, pomoci, komu se mohou svěřit s problémy, těžkostmi.

otevřená komunikace beze strachu

Strategie při práci se třídou 2

2. Projevit zájem

Projevit snahu zjistit, jak jednotliví žáci ve třídě vnímají problém a jak ho prožívají.

Projev senzitivity a empatie

The diagram consists of several overlapping circles of varying sizes. A horizontal arrow points from the left towards the center of the circles. The text 'Projev senzitivity a empatie' is positioned below the arrow, pointing towards the central area of the circles.

Strategie při práci se třídou 3

3. **Odstranit strach**

Děti mohou mít obavy, že výsledky práce se školním psychologem mohou ovlivnit jejich školní hodnocení

Strategie při práci se třídou 4

Jak komunikovat?

- Vhodně formulovat otázku
- Klást otázky vedoucí ke získání informací
- Vyhýbat se otázkám vyžadujícím odpověď ANO-NE
- Vyhýbat se dlouhým a složitým otázkám a používání cizích slov
- Vyhýbat se sugestivním otázkám
- Klást přímé otázky
- Vyhýbat se otázkám, které děti mohou uvést do rozpaků
- Při kladení otázek brát v úvahu věk dětí
- Vyjasňovat některé pojmy
- Oceňovat a dodávat dětem odvahu
- Pracovat s emocemi
- Být empatický
- Pracovat s problémovým chováním

Prvky preventivních rozvíjejících programů

1. Emocionální dovednosti

(identifikace pocitů, projevování pocitů, ovládání emocí a impulzů, práce se stresem, uvědomování rozdílů mezi city a činy)

Cíle činností:

- Naučit se reflektovat své prožívání
- Naučit se projevovat svoje city k jiným lidem (spolužákům)
- Naučit se zvládat stres

Prvky preventivních rozvíjejících programů

2. Behaviorální dovednosti

(verbální, neverbální komunikace, techniky aktivního naslouchání, otevřené prosazování svých názorů a požadavků, konstruktivní kritika)

Cíle činností:

- Získat dovednosti mezilidské komunikace
- Rozvoj týmové spolupráce třídního kolektivu
- Práce v komunitním kruhu
- Rozvoj vzájemného respektu a akceptace

Prvky preventivních rozvíjejících programů

3. Kognitivní dovednosti

(sebeuvědomování, sebehodnocení, sebedůvěra, chápání postojů a názorů druhých lidí, chápání norem chování, konstruktivní a efektivní řešení problémů a konfliktů, pozitivní postoj k životu)

Cíle činností:

- Získat dovednosti mezilidské komunikace
- Formování pozitivního sebeobrazu
- Zájem poznávat druhé lidi, chápat jejich postoje a názory
- Způsoby efektivního řešení konfliktů
- Rozvoj pozitivního postoje k životu.

Na které chování byste se zaměřili v rámci mapování sociálního klimatu třídy?

Diagnostika třídních kolektivů

- **Pozorování**
 - Hrové aktivity
 - Běžné interakce
- **Dotazníkové metody**
 - Standardizované dotazníky
 - Nominační techniky
 - Sociometrie
- **Projektivní techniky**
 - Nedokončené věty
 - Kresebné techniky

Příklady používaných metod

Dotazníky na zjišťování sociálního klimatu třídy (CES, MCI)

- **SPOKOJENOST:**
 - Žáky naší třídy práce ve škole baví
- **TŘENICE:**
 - V naší třídě se děti mezi sebou pořád perou
- **SOUTĚŽIVOST:**
 - V naší třídě mezi sebou žáci často soutěží, aby se dozvěděli, kdo je nejlepší
- **OBTÍŽNOST UČENÍ:**
 - V naší třídě je učení těžké, máme moc práce
- **SOUDRŽNOST:**
 - V naší třídě se mnou každý kamarádí

Nominační technika

- **ZDRAVÉ JÁDRO:**

- Kdo je přátelský a kamarádský?
- Koho bys chtěl za předsedu třídy a proč?
- Koho považuješ za nejchytřejšího?
- Kdo se umí ze spolužáků nejlépe prát?
- Kdo se zastává slabších?
- S kým je největší legrace?
- Kdo je odvážný a nebojí se?
- Komu to myslí a má dobré nápady?
- Koho mají učitelé rádi?
- Kdo se nejslušněji chová k učitelům?

Nominační technika

- **FYZICKÁ AGRESE:**
 - Kdo ubližuje slabším?
 - Kdo zastrašuje a ponižuje spolužáky?
 - Kdo se umí ze spolužáků nejlépe prát?
 - Kdo používá násilí proti druhým?
 - Kdo se nejvíce pere?

Nominační technika

- **PSYCHICKÁ AGRESE:**
 - Kdo zastrašuje a ponižuje spolužáky?
 - Kdo zesměšňuje spolužáky?
 - Kdo nejvíc pošťuchuje?
 - Kdo má strach z nějakého spolužáka a z koho?

Nominační technika

- **OBĚŤ:**
 - Kdo se stává terčem vtipů a legrací?
 - Kdo nejvíce žaluje?
 - Kdo má strach z nějakého spolužáka a z koho?
 - Kdo je ostatními přehlížen a odmítán?
 - Kdo je fyzicky napadán a neumí se bránit?

SO-RA-D

sociometricko-ratingový dotazník

Vladimír Hrabal st.

(1990)

A. Vliv

1. Nejvlivnější žák třídy
2. Patří mezi několik nejvlivnějších
3. Má průměrný vliv, jako většina žáků
4. Má slabý vliv
5. Nemá žádný nebo téměř žádný vliv

B. Sympatie

1. Velmi sympatický
2. Sympatický
3. Ani sympatický ani nesympatický
4. Spíše nesympatický
5. Nesympatický

SO-RA-D

sociometricko-ratingový dotazník

Vladimír Hrabal st.

(1990)

A. Kombinace indexů u jedince

1. Vysoký vliv a vysoká oblíba
2. Vysoký vliv a nízká oblíba
3. Oblíbení, nevlivní
4. Neoblíbení, nevlivní

B. Třídní indexy

1. Výše třídního indexu vlivu = koheze třídní skupiny
2. Třídní index oblíby = stav emocionální atmosféry ve třídě

Úkol do 2. 11. 2004

- Přečíst: Kolář, M. (2001). Bolest šikanování. Cesta k zastavení epidemie šikanování na školách. Portál. Praha.
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení z r. 2000, č. j. 28 275/2000-22
- Připravit program pro práci s třídním kolektivem zaměřený na rozvoj jedné z dovedností (kognitivní, behaviorální, emoční)
- Stránková esej: Šikana na školách a možnosti školního psychologa ji ovlivnit.